

NVE
nve@nve.no

Vår referanse:
1133972501/4612219

Ansvarlig advokat:
Kathrine Lien Mjell

Dato:
26. juni 2026

KLAGE TIL ENERGIDEPARTEMENTET PÅ VEDTAK OM EKSPROPRIASJON OG KONSESJON – VIK TRANSFORMATORSTASJON – DERES REF: 202308754-119

1. Innledning

Den 5. juni 2026 traff NVE vedtak om ekspropriasjon for å bygge, drive og eie Vik transformatorstasjon, med tilhørende hjelpeanlegg.

Denne klagen gjelder den delen av vedtaket som gjelder oppgradering og breddeutvidelse av Fylkesvei 5601, som går opp til transformatorstasjonen.

Klagen sendes inn på vegne av Ivar Eilev Refsdal, eier av gnr. 21 bnr. 3 i Vik kommune.

Refsdal har selv sendt inn en klage på vedtaket til NVE. Dette brev er en tilleggsklage, som supplerer den klagen som alt er innsendt. For ordens skyld vedlegges Refsdal sin klage.

Bilag 1: Klage fra Ivar Eilev Refsdal av 15. juni 2026

Det gjøres gjeldende at vilkårene for ekspropriasjon ikke er oppfylt, jfr. ervervslovens § 2. Ulempene med tiltaket er ikke tilstrekkelig belyst eller vurdert opp mot fordelene, og mulige alternative løsninger.

Ettersom ekspropriasjonsvedtaket er begrunnet i konsesjonsvedtaket, og disse to henger sammen, påklages også konsesjonsvedtaket.

2. Vedrørende eiendommen og tiltaket

Gnr. 21 bnr. 3 i Vik kommune er en landbrukseiendom bestående av flere teiger. Denne klagen gjelder veitiltaket som kommer på teigen der bolighuset på eiendommen står. Se utklipp fra flyfoto under:

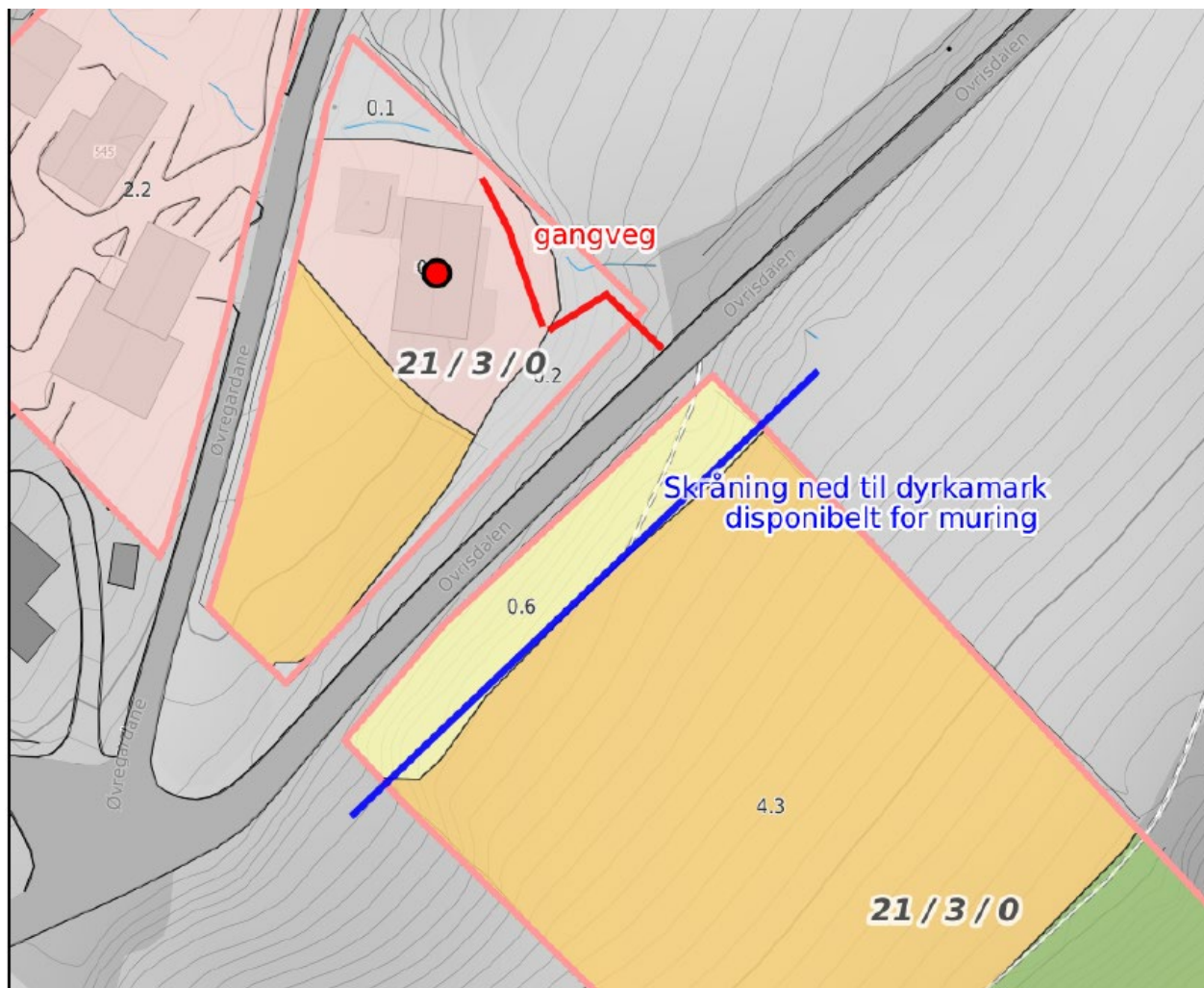
Refsdal har i sin klage allerede beskrevet hvordan tiltaket berører både septiktank og eksisterende gangvei fra bolighuset og ned til veien. Jeg viser til denne beskrivelsen. I tillegg vedlegges noen bilder som viser gangveien:

Harris

Refsdal ønsker at veien utvides på motsatt side. Se utklipp fra gårdskart, hvor både gangveien er inntegnet, og hvor det er markert hvordan veien kan utvides uten å komme i konflikt med dyrket mark:

3. Manglende avklaringer av hvilke tiltak som skal gjennomføres på eiendommen, og manglende begrunnelse for vedtaket

Det er uklart i hvor stor grad Refsdal vil bli påvirket av de planlagte tiltakene. Det eneste «ervervskartet» som er utarbeidet i forbindelse med søknaden, er tegningsheftet som grovt skisserer hvor det planlegges oppføring av mur og hvilke arealer som planlegges benyttet. For Refsdal sitt vedkommende ser dette slik ut:

Her ser det ut til at det midlertidige ervervet vil gå helt opp i boligen. Når det samtidig er åpnet opp for at det skal utarbeides en detaljplan i etterkant av ekspropriasjonsvedtaket, og vedtaket heller ikke er direkte knyttet opp mot disse kartsykkene, er det samtidig grunn til å kunne forvente at ervervet vil kunne endre seg.

Jo mer omfattende inngrepet vil kunne være for en eiendom, jo større krav stilles til vurderingene og kravet til begrunnelse. For inngripende vedtak skjerpes kravene til begrunnelse, jf. blant annet Rt. 1981 side 745 (Isene-dommen) og Rt. 2000 side 1066.

Her er det klart at virkningene for denne eiendommen vil kunne bli betydelige. Da skjerpes kravene til vurderinger og begrunnelse. Likevel er det knapt avklart hvor omfattende inngrepet skal være.

Dette er ikke en tilstrekkelig saksbehandling for et tiltak som er tett opp i husveggen, og som kan medføre betydelige virkninger for Refsdal.

4. Manglende vurderinger etter oreigningslovens § 2

Det gjøres gjeldende at det ikke er foretatt tilstrekkelige vurderinger av fordelene med tiltaket opp mot ulempene, og det er ikke foretatt tilstrekkelig vurderinger av om det finnes alternativer.

I denne sammenheng påpeker jeg at tiltaket medfører ganske store innvirkninger for Refsdal. Han har både septiktank og adkomstvei over arealet som er vedtatt ervervet. Boligen ligger også

tett på arealet, og det kan være fare for utglidninger eller setningsskader. Han mister også hageareal.

På den andre siden av veien er det ikke noen slike ulemper. Her er det allerede en skråning ned mot dyrket mark. Å utvide veien i denne retningen vil i liten grad berøre dyrket mark, samtidig som en unngår alle ulempene knyttet til oppsiden av veien.

Refsnes har gitt uttrykk for alle de ulemper som dette tiltaket kan medføre for hans del i forbindelse med ekspropriasjonsprosessen.

I begrunnelsen for vedtaket skriver NVE følgende vedrørende denne eiendommen:

«Ivar Eilev Refsdal og Lill-Tove Refsdal er bekymret for eventuelle utilsiktede konsekvenser av den planlagte muren på nedsiden av huset deres i Øvregardane 546, herunder at muren vil føre til utrasing og setningsskader på septiktank, rørbrudd og utglidning av bolighus. For å unngå dette mener de at veien i stedet må utvides i den andre retningen der de også er grunneiere og det i dag er dyrket mark. Alternativt ønsker de garanti fra Statnett på at den planlagte veiutvidelsen mot deres eiendom ikke vil gi skader på bygningsmasse og øvrige installasjoner på eiendommen.

Statnett viser til at det har vært mye dialog med Refsdal og Refsdal om veiutvidelsen på deres eiendom. Bakgrunnen for valget om å utvide veien mot huset til Refsdal og Refsdal skyldes hensynet til dyrket mark og at det på nedsiden av veien er løse masser med om lag 10 meters dybde ned til berg med dårlig kvalitet. Statnett skriver at plasseringen av septiktanken er usikker og foreslår at plasseringen vurderes nærmere i forbindelse med gravearbeidene. Dersom det oppstår konflikt, skriver Statnett at de vil iverksette nødvendige tiltak.

NVE legger til grunn at den planlagte veiutvidelsen på eiendommen til Refsdal og Refsdal er gjennomførbar og viser til at Statnett vil iverksette tiltak ved behov. NVE vil videre stille vilkår om at Statnett må utarbeide en detaljplan der den planlagte veiutvidelsen og anleggsarbeidet beskrives nærmere. Detaljplanen skal som nevnt over utarbeides i kontakt med berørte grunneiere og må godkjennes av NVE før Statnett kan starte anleggsarbeidet for de omsøkte tiltakene.»

Det følger av oreigningslovens § 2 at «vedtak eller samtykke kan ikkje gjerast eller gjevast utan det må reknast med at inngrepet tvillaust er til meir gagn enn skade».

I lovkommentarene (juridica) står det følgende vedrørende interesseavveiningen og vurderingen av de ulemper som tiltaket kan medføre:

«Ved interesseavveiningen skal det for det første tas hensyn til den skade som et tvangsinngrep vil volde. Uttrykket «skade» må forstås i vid betydning. Også generelle og spesielle ulemper som ekspropriasjonen vil volde, må telle med, og det selv om ulempene er av en slik karakter, eller rammer en slik personkrets, at de ikke gir rett til ekspropriasjonserstatning. Når det gjelder skade i egentlig forstand, må hensyn tas til all skade som nettopp vedkommende grunneiere eller rettighetshavere vil få, dvs. til all skade som betinger erstatning. Ved interesseavveiningen kan man ikke innskrenke seg til bare å legge vekt på de skader og ulemper som i alminneligheter påregnelige, men det

må tas hensyn til den individuelle skade som skyldes spesielle rettighets- og bruksforhold.

Samtlige skader og ulemper skal avveies mot den nytte (det gagn) ekspropriasjonen vil medføre.»

Det gjøres gjeldende at det ikke er tatt tilstrekkelig hensyn til ulempene ved tiltaket før ekspropriasjonsvedtak er truffet.

At Statnett vil «iverksette tiltak ved behov» gir ikke et tilstrekkelig vern for grunneier, og viser i seg selv at det her ikke foretatt en konkret interesseavveining. Tilsvarende gjelder kravet om utarbeidelse av detaljplan. At det først etter at det er truffet vedtak om ekspropriasjon skal utarbeides en detaljplan «*der den planlagte veiutvidelsen og anleggsarbeidet beskrives nærmere*», viser at det her ikke er foretatt den konkrete vurderingen som skal foretas før det treffes vedtak om ekspropriasjon. Alle de forhold som Statnett kan utrede ved utarbeidelse av en detaljplan, er forhold som også kan redegjøres for og vurderes før det treffes vedtak om ekspropriasjon.

Tvert imot har grunneier et svært begrenset vern i forbindelse med en slik detaljplan. Ekspropriasjonsvedtaket er allerede truffet, og en høringsrunde på en detaljplan er normalt kort, med begrenset påvirkningsmuligheter for grunneier. Det er få saksbehandlingsregler knyttet til utarbeidelsen av detaljplaner med hjemmel i vilkår etter energiloven.

I denne forbindelse gjøre jeg oppmerksom på at dersom denne fylkesveien skulle ha blitt utvidet uavhengig av en søknad om konsesjon etter energiloven, ville tiltaket ha måttet blitt regulert i en alminnelig detaljreguleringsplan etter plan- og bygningsloven først. Dette for å sikre at det gjennomføres tilstrekkelige vurderinger før det treffes vedtak om utbygging og ekspropriasjon. Gjennom en full reguleringsprosess vil en få full oversikt over alle de virkninger som en veiutvidelse vil medføre, og det vil bli foretatt en konkret vurdering av hvilke alternativer som er best. At Statnett utarbeider en detaljplan i etterkant av at ekspropriasjonsvedtak er truffet, medfører ikke noen sikkerhet for grunneier.

En slik prosess får en ikke når det treffes vedtak gjennom energiloven og oreigningsloven. Dette medfører store utfordringer.

Harris advokatfirma AS har representert de fleste grunneierne i de største kraftlinjeprosjektene på Vestlandet. Det som er gjentakende, er at det er ved bygging av nye veier og utvidelser av eksisterende veier at det oppstår utfordringer. Som eksempel kan nevnes 420kV-linjen Ørskog-Fardal, hvor det ble foretatt veiutvidelser og opparbeidelse av ny vei opp til stasjonen i Sogndal. Til tross for at linjen er 280 km lang, var de aller fleste konfliktene knyttet til disse veiene, samt noen andre veier som Statnett hadde bygget, utvidet eller brukt.

Som eksempler på typiske utfordringer som kan oppstå, er:

- Det foretas ikke tilstrekkelig avklaringer rundt hvilke tekniske installasjoner som finnes i grunnen ved eller under veien. Ødeleggelser og brudd på vannledninger, borehull, avløpsledninger og elektriske ledninger blir konsekvensen.

- Det foretas ikke vurderinger av virkningene av veiutvidelsen knyttet til eksisterende murer, traktorveier og grøfter på tilgrensende arealer. Grunneiere får avskjært driftsveier, og grøftesystemer blir ødelagt.
- Landbruksinteressene ivaretas ikke, eller kommer i konflikt med trafikksikkerhetshensyn, og skråninger blir for bratte til å kunne slås. Vannkilder til dyr forsvinner.

Dette er utfordringer som vi i liten grad møter på i alminnelige veisaker, hvor utbygging av vei skjer i samsvar med reguleringsplan.

Selv om det ikke gjennomføres en reguleringsplan i dette tilfellet, må en likevel kunne forvente en betydelig bedre saksbehandling når det skal gjennomføres en veiutvidelse. Det er ingen grunn til at en skal slippe å foreta tilstrekkelige undersøkelser før ekspropriasjonsvedtak treffes bare fordi tiltaket skjer i forbindelse med en konsesjonssøknad for etablering av en trafostasjon. Behovet for en tilstrekkelig saksbehandling for de berørte grunneierne er det samme.

5. Avslutning

Det er nødvendig at det foretas en mer konkret vurdering av:

- Hvilket tiltak skal gjennomføres på Refsdal sin eiendom, og hvordan skal det gjennomføres.
- Hvilke ulemper får tiltaket, og hvilke alternativer finnes.

Det må foretas en konkret vektning av fordelene og ulempene med alle alternativer. Å foreta en slik vurdering etter at ekspropriasjonsvedtaket er truffet, er ikke tilstrekkelig.

Det bes om at vedtaket oppheves, og at det foretas en ny vurdering av alternativene for denne veiutvidelsen. At det er behov for en ny trafostasjon er ikke tilstrekkelig begrunnelse for å akseptere en veiutvidelse som ikke er tilstrekkelig utredet.

Vi ber om å bli holdt oppdatert i fortsettelsen.

Med vennlig hilsen
Harris Advokatfirma AS

Kathrine Lien Mjell
Advokat / Partner
klm@harris.no
938 30 000